

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. шва. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописи не повертаєсь.

ПЕРЕДАВАТА:
Місячно в краю 450 ш.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750
ш., Швейцарії 3 ш. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Руму-
нії 150 лей, Болгарії 750
ш., Австрії 750 ш. Замі-
адреси 1 зол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Чи „causa finita“?

(Надсилає стаття.)

I.

Статейку, поміщену в одному з останніх чисел „Діла“, в якій писалося про затвердження Римом євхаристичних заряджень станиславського й перемиського єпископів, надіслала Хв. Редакція словами: „Roma locuta, causa finita“. Виходило би, що по думці Хв. Редакції буде все в порядку, що для нашої церкви, для нашого духовенства, справа дійсно покінчена, бо Рим сказав своє слово.

Я смію бути иншої думки. Не виходжу в те, чи інформація „Діла“ відповідає вповні правді, чи може вона не зовсім вірна. беру річ принципово і тільки з такого становища хочу сказати кілька слів про порушене в інформації питання.

Принцип: „Roma locuta, causa finita“ має своє значіння головню тільки в ділах віри й моралі. Це ясне. Дійсно, в ділах віри й моралі папа поруч вселенського собору має рішучий голос у цій католицькій церкві, до котрої належимо й ми, галицькі Українці.

Зокрема для католиків латинського обряду має папа також авторитетний голос у всіх инших церковних справах: дисциплінарних, літургічних, адміністративних і ин.

Та зовсім инше діло з католиками східного обряду, зокрема з нами. Миж приступили до унії на берестейському синоді (1596) з деякими застереженнями. Ці застереження Рим прийняв і не раз їх підтверджував. Як це були застереження, — згадувати не треба. Про це писалося вже доволі часто і давнішими літими і останніми часами. Про це знаємо добре і ми, знає про це і Рим, бо й недавно ми йому це кілька разів пригадували у різних меморіалах.

Силою тих застережень ніхто не має права щонебудь змінити у наших обрядах, звичаях і традиціях. Навіть папа не є тут компетентний, хочби на основі прийнятих зобов'язань.

Якже є законні шляхи, коли треба завести яку конечну реформу в нашій церкві? Бо такі випадки можуть бути і дійсно бувають. Одним законним шляхом це тільки провінційального синоду. Тільки ухвали провінційального синоду, потверджені папою, мають для нас обов'язуючу силу. Поза тим виключно лише в крайню нагальних випадках, коли скликання синоду є неможливе, можуть єпископи за згодою папи вводити конечні реформи. Очевидно, тайна „дипломатія“ тут виключена.

Отже ані сам папа, ані тим менше самі єпископи, а вже зовсім ні поодинокі єпископи на власну руку не мають найменшого права заряджувати щонебудь, що противилося би нашим обрядам, нашим звичаям, нашим традиціям.

Чи справа введення у нас загального celibату є такою нагальною, чи скликання провінційального синоду є тепер неможливе, про це по-авольно собі сильно сумніватися.

Тут мушу ще раз піднести, що мені тепер не йде про самий за-
бат. Тут йде про принцип. Коли зломиться безкарно раз закон нашої церкви, то де запорука, що не зломиться їх другий, десятий раз? а в такому разі на чому ми стоїмо? Поминаю згіршення з приводу не-любовності у відношенні до вран-чисто принятих на себе зобов'язань, поминаю ширення анархії згори, поминаю небували в церкві больше-вицькі методи; але не могу зрозу-міти тої легкодущності найвищих церковних кругів у підкопуванні о-снов української католицької цер-кви, і всякої унії загалом. Чи вони не уявляють собі наслідків їх про-тизаконного ділання? Чи їм не я-сно, що ніяка інституція не може вдержатися без законних підвалин? Чим-жеж буде ціла наша гв. „унія“, коли позбавлять її тих підвалин, коли кожному буде вільно їх „ре-формувати“?

Я хочу вірити, що до такого зло-чинного діла Рим не може прило-жити свої руки. А коли би так справді сталося, тоді мусимо го-лосно й відкрито сказати, що наш послух у таких ділах має свої за-конні межі навіть у відношенні до Риму. Ми не можемо допустити до ломання законів нашої церкви ні з якогобудь, хоч би найвищого боку.

А наші учені богослови, передов-сім каноністи, повинні вже раз за-нятися східним канонічним правом, повинні висвітлити науко-во законне становище нашої церк-ви у відношенні до Риму і зясува-ти компетенцію наших єпископів. Ми не можемо висіти постійно в повітрі, ми не можемо бути вічни-ми байстрюками.

А покищо я стою на тому, що „causa finita“ ще зовсім не є, бо рі-шати ту „causa“ взяли люди без належної компетенції.

Ми маємо свої канони, канони східної церкви, і в таких справах тільки ті канони нас об-ов'язують. Ми вправді като-лики, але не латинники, і канони латинської церкви нас зовсім не обходять, як латинників не обходять канони схід-ної церкви.

о. п. п.

II.

Ми подали в цілості пояснюючу статтю авторитетного народньо-цер-ковного діяча (зі зрозумілих при-чин заслоненого криптонімом П. П.) а тепер дозволимо собі на кілька заміток на маргінесі цієї статті.

Про приложення в даному випад-ку слів: „Roma locuta, causa finita“ — зайвим було би говорити, бо роз-глядаючи докладніше в окремій статті їх суть, одишли ми їх так-само, як о. П. П. Друге питання у-заявлюється в тому, чи наша ін-формація є вірна. Під присягою не можемо ствердити її вірності, од-нак ми її не схотіли з повітря, тільки одержали з компетентних львівських церковних кол. Однак кождо навіть відкинути джерело цієї інформації, то попередня прак-тика станиславського й перемись-кого владик, то прецеденс, які вже заіснували, не можуть поставити в

сумнів поданої нам інформації. Принципове відношення до девізи: „Roma locuta, causa finita“ о. П. П. не розходиться з нашим становищем, як свідчить передовиця в 39. ш. м. Також оцінка цієї девізи, чи краще: значаєво-юридичної дефініції всепо-до покривається у нас і в о. П. П.

Але з однобічного відношення й однобічної оцінки до „римських“ прийомів слабу маємо потіху. І на-ші єпископи, і Рим являють не ли-ше традицію і права унійної церк-ви, але й діється це незакон-ним шляхом. Покликання до зміни організаційних надпринципів унійної церкви є не єпископи і не Рим, а провінційальний синод. Свята правда! Га що зробити, коли єпископи і Рим не-хтують цю єдину правну устано-ву, коли вони самі вважають себе законодавчою і виконавчою вла-дою гр. кат. церкви? Не знаємо, чи є спромога заставити наші цер-ковні верхи, скликаючи провінці-ональний синод. Цю справу повин-но розглянути наше духовенство. Розуміється, коли так, то треба негайно приступити до переведен-ня цієї дулки в життя, щоби ско-ротити стан ex lege, щоби в коріні роздавити розкладову акцію, що-би усунути духа анархії. Нам зда-ється, що єпископи не бажають собі скликання провінційального синоду, цій єдиній правній устано-ві гр. кат. церкви і тому здійсню-ють свої „реформи“ тайно, теро-ром, і тому проголошують „ре-форматорські“ почини та їх quasi-законність в тісному гурті дові-рених, підчинених собі людей і то „під клятвою“.

Така поведінка вказує, що тут маємо до діла з нечистою спра-вою, яка лякається денного світла. Невиключено, що коли сь вла-дики скличуть провінційального собору, але в умовах для себе ко-рисних, коли матимуть певну біль-шість. Роль його матиме тільки формальний характер: затвердити, дати post factum законну основу незаконним і вже довершеним „ре-формам“.

Шан. автор звертається з апо-строфою до наших каноністів, що-би вони вказали на канони східної церкви і на випливаючі з них ко-мпетенції єпископів. Сумнівам є, як вказала недавня боротьба в справі celibату, чи найдуться у нас в біль-шій кількості духовники, які мати-муть відвагу виступити проти не-законності єпископів, заслонюючись канонічним послухом, які будуть почуватися до обов'язку більше шанувати канони, як гнигуси в чо-тири погібелі перед всевладними, автократичними владиками. З дру-гого боку сумнівам є, чи єписко-пи схотять повинуватися канонам східної церкви, себто чи — закош-

тувавши в дерева римського це-заро-папізму, скотять признати своє беззаконність?

Ось питання, на які шан. о. П. П. не дав відповіді. Що станеться тоді, який вихід з безвихідного становища?

Признаємося до безсилля в тих справах, до безсилля, збільшеного відсутністю повної компетенції. А признаючись до того, лякаючись розгоріння страшною внутрішньою боротьби, тим страшнішою, що на церковному підкладі. Від боротьби на церковно-організаційному під-кладі вже тільки один крок до ре-лігійної війни, яка вже й ведеться в станиславській дієцезії. А це значить підірвання й розбиття вже й так надломаних наших сил, пов-на розтіч, депресія, розвал, зтра-чення ширших горизонтів і поглиб-лення руїни. Без пересадки слів ствердити, що теперішнє станови-ще унійної церкви є ідентичне м становищем унії в XVII і XVIII ст. Криються в ній тепер ті самі не-безпеки, що тоді і ждуть нас ті самі вислідні і наслідки боротьби. Не значить це, щоби ми відлеку-валися від обов'язку протидіяти анархічно-розкладовим затіям, але в тому протиділанні відкидаємо самостійну акцію, а піддаємося без застережень нашим відповідальним і корупційним громадським чин-никам.

Еспанія, Швеція, Польща про Женеву.

„Сиромні та нескромні зв'язи.“

Міністри закордонних справ від держав, що брали участь у жене-вській конференції, вернувшись до дому, мусили боронити свої лінії та тактики на нарадах Ліги Націй. Зновиче великих держав; Англії, Франції, Німеччини, нам уже відоме. Тепер прийшла черга на менші держави, ті, до чого яких повстала боротьба за право їх зрівняння з великими.

Еспанський міністр закорд. справ Янгуас не сумнівається щодо дан-них, які має Еспанія на членство в Раді Ліги Націй, однак стверджує дуже стримано, примірюючи роль своєї держави підчас женевських дискусій. Еспанію не важуть льо-карнські договори, але вона приму-

Модні воєни для панів на постю-
ми, плащі, мундирські сунни, шов-
ни, шифони поручак по низьких
цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.

Філія в Тернополі і Стані.

Ked. czas. „Dłó“ Pr. 145/26. W imieniu Rządu polskiego, Polakich i Rad okręgowy karay jak Trybunał prawowy we Lwowie, orazest na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dłó“ Nr. 66 (10741) z dnia 26. marca 1926 roku pozbawia „Polska pomyślność i Liga Nacji“ a) między słowami: „partia men...“ a słowami: „Ola...“ b) między słowami: „Ukrainci...“ a słowami: „I akcja zawiera...“ z 65 a) i 66 a) i 67 a) i 68 a) i 69 a) i 70 a) i 71 a) i 72 a) i 73 a) i 74 a) i 75 a) i 76 a) i 77 a) i 78 a) i 79 a) i 80 a) i 81 a) i 82 a) i 83 a) i 84 a) i 85 a) i 86 a) i 87 a) i 88 a) i 89 a) i 90 a) i 91 a) i 92 a) i 93 a) i 94 a) i 95 a) i 96 a) i 97 a) i 98 a) i 99 a) i 100 a) i 101 a) i 102 a) i 103 a) i 104 a) i 105 a) i 106 a) i 107 a) i 108 a) i 109 a) i 110 a) i 111 a) i 112 a) i 113 a) i 114 a) i 115 a) i 116 a) i 117 a) i 118 a) i 119 a) i 120 a) i 121 a) i 122 a) i 123 a) i 124 a) i 125 a) i 126 a) i 127 a) i 128 a) i 129 a) i 130 a) i 131 a) i 132 a) i 133 a) i 134 a) i 135 a) i 136 a) i 137 a) i 138 a) i 139 a) i 140 a) i 141 a) i 142 a) i 143 a) i 144 a) i 145 a) i 146 a) i 147 a) i 148 a) i 149 a) i 150 a) i 151 a) i 152 a) i 153 a) i 154 a) i 155 a) i 156 a) i 157 a) i 158 a) i 159 a) i 160 a) i 161 a) i 162 a) i 163 a) i 164 a) i 165 a) i 166 a) i 167 a) i 168 a) i 169 a) i 170 a) i 171 a) i 172 a) i 173 a) i 174 a) i 175 a) i 176 a) i 177 a) i 178 a) i 179 a) i 180 a) i 181 a) i 182 a) i 183 a) i 184 a) i 185 a) i 186 a) i 187 a) i 188 a) i 189 a) i 190 a) i 191 a) i 192 a) i 193 a) i 194 a) i 195 a) i 196 a) i 197 a) i 198 a) i 199 a) i 200 a) i 201 a) i 202 a) i 203 a) i 204 a) i 205 a) i 206 a) i 207 a) i 208 a) i 209 a) i 210 a) i 211 a) i 212 a) i 213 a) i 214 a) i 215 a) i 216 a) i 217 a) i 218 a) i 219 a) i 220 a) i 221 a) i 222 a) i 223 a) i 224 a) i 225 a) i 226 a) i 227 a) i 228 a) i 229 a) i 230 a) i 231 a) i 232 a) i 233 a) i 234 a) i 235 a) i 236 a) i 237 a) i 238 a) i 239 a) i 240 a) i 241 a) i 242 a) i 243 a) i 244 a) i 245 a) i 246 a) i 247 a) i 248 a) i 249 a) i 250 a) i 251 a) i 252 a) i 253 a) i 254 a) i 255 a) i 256 a) i 257 a) i 258 a) i 259 a) i 260 a) i 261 a) i 262 a) i 263 a) i 264 a) i 265 a) i 266 a) i 267 a) i 268 a) i 269 a) i 270 a) i 271 a) i 272 a) i 273 a) i 274 a) i 275 a) i 276 a) i 277 a) i 278 a) i 279 a) i 280 a) i 281 a) i 282 a) i 283 a) i 284 a) i 285 a) i 286 a) i 287 a) i 288 a) i 289 a) i 290 a) i 291 a) i 292 a) i 293 a) i 294 a) i 295 a) i 296 a) i 297 a) i 298 a) i 299 a) i 300 a) i 301 a) i 302 a) i 303 a) i 304 a) i 305 a) i 306 a) i 307 a) i 308 a) i 309 a) i 310 a) i 311 a) i 312 a) i 313 a) i 314 a) i 315 a) i 316 a) i 317 a) i 318 a) i 319 a) i 320 a) i 321 a) i 322 a) i 323 a) i 324 a) i 325 a) i 326 a) i 327 a) i 328 a) i 329 a) i 330 a) i 331 a) i 332 a) i 333 a) i 334 a) i 335 a) i 336 a) i 337 a) i 338 a) i 339 a) i 340 a) i 341 a) i 342 a) i 343 a) i 344 a) i 345 a) i 346 a) i 347 a) i 348 a) i 349 a) i 350 a) i 351 a) i 352 a) i 353 a) i 354 a) i 355 a) i 356 a) i 357 a) i 358 a) i 359 a) i 360 a) i 361 a) i 362 a) i 363 a) i 364 a) i 365 a) i 366 a) i 367 a) i 368 a) i 369 a) i 370 a) i 371 a) i 372 a) i 373 a) i 374 a) i 375 a) i 376 a) i 377 a) i 378 a) i 379 a) i 380 a) i 381 a) i 382 a) i 383 a) i 384 a) i 385 a) i 386 a) i 387 a) i 388 a) i 389 a) i 390 a) i 391 a) i 392 a) i 393 a) i 394 a) i 395 a) i 396 a) i 397 a) i 398 a) i 399 a) i 400 a) i 401 a) i 402 a) i 403 a) i 404 a) i 405 a) i 406 a) i 407 a) i 408 a) i 409 a) i 410 a) i 411 a) i 412 a) i 413 a) i 414 a) i 415 a) i 416 a) i 417 a) i 418 a) i 419 a) i 420 a) i 421 a) i 422 a) i 423 a) i 424 a) i 425 a) i 426 a) i 427 a) i 428 a) i 429 a) i 430 a) i 431 a) i 432 a) i 433 a) i 434 a) i 435 a) i 436 a) i 437 a) i 438 a) i 439 a) i 440 a) i 441 a) i 442 a) i 443 a) i 444 a) i 445 a) i 446 a) i 447 a) i 448 a) i 449 a) i 450 a) i 451 a) i 452 a) i 453 a) i 454 a) i 455 a) i 456 a) i 457 a) i 458 a) i 459 a) i 460 a) i 461 a) i 462 a) i 463 a) i 464 a) i 465 a) i 466 a) i 467 a) i 468 a) i 469 a) i 470 a) i 471 a) i 472 a) i 473 a) i 474 a) i 475 a) i 476 a) i 477 a) i 478 a) i 479 a) i 480 a) i 481 a) i 482 a) i 483 a) i 484 a) i 485 a) i 486 a) i 487 a) i 488 a) i 489 a) i 490 a) i 491 a) i 492 a) i 493 a) i 494 a) i 495 a) i 496 a) i 497 a) i 498 a) i 499 a) i 500 a) i 501 a) i 502 a) i 503 a) i 504 a) i 505 a) i 506 a) i 507 a) i 508 a) i 509 a) i 510 a) i 511 a) i 512 a) i 513 a) i 514 a) i 515 a) i 516 a) i 517 a) i 518 a) i 519 a) i 520 a) i 521 a) i 522 a) i 523 a) i 524 a) i 525 a) i 526 a) i 527 a) i 528 a) i 529 a) i 530 a) i 531 a) i 532 a) i 533 a) i 534 a) i 535 a) i 536 a) i 537 a) i 538 a) i 539 a) i 540 a) i 541 a) i 542 a) i 543 a) i 544 a) i 545 a) i 546 a) i 547 a) i 548 a) i 549 a) i 550 a) i 551 a) i 552 a) i 553 a) i 554 a) i 555 a) i 556 a) i 557 a) i 558 a) i 559 a) i 560 a) i 561 a) i 562 a) i 563 a) i 564 a) i 565 a) i 566 a) i 567 a) i 568 a) i 569 a) i 570 a) i 571 a) i 572 a) i 573 a) i 574 a) i 575 a) i 576 a) i 577 a) i 578 a) i 579 a) i 580 a) i 581 a) i 582 a) i 583 a) i 584 a) i 585 a) i 586 a) i 587 a) i 588 a) i 589 a) i 590 a) i 591 a) i 592 a) i 593 a) i 594 a) i 595 a) i 596 a) i 597 a) i 598 a) i 599 a) i 600 a) i 601 a) i 602 a) i 603 a) i 604 a) i 605 a) i 606 a) i 607 a) i 608 a) i 609 a) i 610 a) i 611 a) i 612 a) i 613 a) i 614 a) i 615 a) i 616 a) i 617 a) i 618 a) i 619 a) i 620 a) i 621 a) i 622 a) i 623 a) i 624 a) i 625 a) i 626 a) i 627 a) i 628 a) i 629 a) i 630 a) i 631 a) i 632 a) i 633 a) i 634 a) i 635 a) i 636 a) i 637 a) i 638 a) i 639 a) i 640 a) i 641 a) i 642 a) i 643 a) i 644 a) i 645 a) i 646 a) i 647 a) i 648 a) i 649 a) i 650 a) i 651 a) i 652 a) i 653 a) i 654 a) i 655 a) i 656 a) i 657 a) i 658 a) i 659 a) i 660 a) i 661 a) i 662 a) i 663 a) i 664 a) i 665 a) i 666 a) i 667 a) i 668 a) i 669 a) i 670 a) i 671 a) i 672 a) i 673 a) i 674 a) i 675 a) i 676 a) i 677 a) i 678 a) i 679 a) i 680 a) i 681 a) i 682 a) i 683 a) i 684 a) i 685 a) i 686 a) i 687 a) i 688 a) i 689 a) i 690 a) i 691 a) i 692 a) i 693 a) i 694 a) i 695 a) i 696 a) i 697 a) i 698 a) i 699 a) i 700 a) i 701 a) i 702 a) i 703 a) i 704 a) i 705 a) i 706 a) i 707 a) i 708 a) i 709 a) i 710 a) i 711 a) i 712 a) i 713 a) i 714 a) i 715 a) i 716 a) i 717 a) i 718 a) i 719 a) i 720 a) i 721 a) i 722 a) i 723 a) i 724 a) i 725 a) i 726 a) i 727 a) i 728 a) i 729 a) i 730 a) i 731 a) i 732 a) i 733 a) i 734 a) i 735 a) i 736 a) i 737 a) i 738 a) i 739 a) i 740 a) i 741 a) i 742 a) i 743 a) i 744 a) i 745 a) i 746 a) i 747 a) i 748 a) i 749 a) i 750 a) i 751 a) i 752 a) i 753 a) i 754 a) i 755 a) i 756 a) i 757 a) i 758 a) i 759 a) i 760 a) i 761 a) i 762 a) i 763 a) i 764 a) i 765 a) i 766 a) i 767 a) i 768 a) i 769 a) i 770 a) i 771 a) i 772 a) i 773 a) i 774 a) i 775 a) i 776 a) i 777 a) i 778 a) i 779 a) i 780 a) i 781 a) i 782 a) i 783 a) i 784 a) i 785 a) i 786 a) i 787 a) i 788 a) i 789 a) i 790 a) i 791 a) i 792 a) i 793 a) i 794 a) i 795 a) i 796 a) i 797 a) i 798 a) i 799 a) i 800 a) i 801 a) i 802 a) i 803 a) i 804 a) i 805 a) i 806 a) i 807 a) i 808 a) i 809 a) i 810 a) i 811 a) i 812 a) i 813 a) i 814 a) i 815 a) i 816 a) i 817 a) i 818 a) i 819 a) i 820 a) i 821 a) i 822 a) i 823 a) i 824 a) i 825 a) i 826 a) i 827 a) i 828 a) i 829 a) i 830 a) i 831 a) i 832 a) i 833 a) i 834 a) i 835 a) i 836 a) i 837 a) i 838 a) i 839 a) i 840 a) i 841 a) i 842 a) i 843 a) i 844 a) i 845 a) i 846 a) i 847 a) i 848 a) i 849 a) i 850 a) i 851 a) i 852 a) i 853 a) i 854 a) i 855 a) i 856 a) i 857 a) i 858 a) i 859 a) i 860 a) i 861 a) i 862 a) i 863 a) i 864 a) i 865 a) i 866 a) i 867 a) i 868 a) i 869 a) i 870 a) i 871 a) i 872 a) i 873 a) i 874 a) i 875 a) i 876 a) i 877 a) i 878 a) i 879 a) i 880 a) i 881 a) i 882 a) i 883 a) i 884 a) i 885 a) i 886 a) i 887 a) i 888 a) i 889 a) i 890 a) i 891 a) i 892 a) i 893 a) i 894 a) i 895 a) i 896 a) i 897 a) i 898 a) i 899 a) i 900 a) i 901 a) i 902 a) i 903 a) i 904 a) i 905 a) i 906 a) i 907 a) i 908 a) i 909 a) i 910 a) i 911 a) i 912 a) i 913 a) i 914 a) i 915 a) i 916 a) i 917 a) i 918 a) i 919 a) i 920 a) i 921 a) i 922 a) i 923 a) i 924 a) i 925 a) i 926 a) i 927 a) i 928 a) i 929 a) i 930 a) i 931 a) i 932 a) i 933 a) i 934 a) i 935 a) i 936 a) i 937 a) i 938 a) i 939 a) i 940 a) i 941 a) i 942 a) i 943 a) i 944 a) i 945 a) i 946 a) i 947 a) i 948 a) i 949 a) i 950 a) i 951 a) i 952 a) i 953 a) i 954 a) i 955 a) i 956 a) i 957 a) i 958 a) i 959 a) i 960 a) i 961 a) i 962 a) i 963 a) i 964 a) i 965 a) i 966 a) i 967 a) i 968 a) i 969 a) i 970 a) i 971 a) i 972 a) i 973 a) i 974 a) i 975 a) i 976 a) i 977 a) i 978 a) i 979 a) i 980 a) i 981 a) i 982 a) i 983 a) i 984 a) i 985 a) i 986 a) i 987 a) i 988 a) i 989 a) i 990 a) i 991 a) i 992 a) i 993 a) i 994 a) i 995 a) i 996 a) i 997 a) i 998 a) i 999 a) i 1000 a) i 1001 a) i 1002 a) i 1003 a) i 1004 a) i 1005 a) i 1006 a) i 1007 a) i 1008 a) i 1009 a) i 1010 a) i 1011 a) i 1012 a) i 1013 a) i 1014 a) i 1015 a) i 1016 a) i 1017 a) i 1018 a) i 1019 a) i 1020 a) i 1021 a) i 1022 a) i 1023 a) i 1024 a) i 1025 a) i 1026 a) i 1027 a) i 1028 a) i 1029 a) i 1030 a) i 1031 a) i 1032 a) i 1033 a) i 1034 a) i 1035 a) i 1036 a) i 1037 a) i 1038 a) i 1039 a) i 1040 a) i 10

АГРУМІНА природний натрико-
вий екстракт, засту-
ває цілючий вплив на шкіру, на очі, на
нирки, на сечовий міхур і т. п.

Дешеве, здорове, смачне, практичне.
12474. Надайте в усіх випадках 19-75
„Народної Торговлі“.

ряться там, у краю. Містика емігра-
ції, що позбавляє Росії честі і гід-
ності, є негідною і шкідливою.

Невідрадне положення еміграції і
трагедія її вегетанції заключається в
тому, що вона не має ніякого зав-
тра. Вона займається не справою
батьківщини, а самоспасінням. Не-
тошільність пробування на еміграції,
туга за батьківщиною і почуття
безнадійності лягли в основу на-
строю, що дістали назву „возвра-
щенства“.

Російський нарід визнає радян-
ську владу. Цю думку починає собі
подекуди засвоювати і еміграція.
Нарід визнає її „де факто“. Куско-
ва бажав, щоб він її визнавав і „де
юре“ шляхом виборів усіх держав-
них органів. Всі емігранські групи,
що хочуть поборювати більшовизм,
не мають ніякого революційного
патосу. І якщо між емігранською є
„герої фронту“, то нема в ній „ге-
роїв партії“. Теперішня еміграція не
є нічим іншим як слабкою опози-
цією, що перекочувалася з Москви
за кордон. Всі сидять далеко від
батьківщини зі словами про такти-
ку, але без самої тактики. Для про-
ведення в життя революційної так-
тики нема ніякого зв'язку, ніякого
„злучного реміня“ з Росією. В 1916
р. можна було назвати усіх людей,
що стануть на чолі влади по пова-
ренні царату. „А тепер? — Можете
ви назвати — питає вона — тих,
що стануть на чолі влади по кому-
ністах?“

Еміграція веде невідповідальну
тактику, що грозить ще більшим
розривом з Росією. Як би пере-
вести в Росії племінців, чи потрібні
там заграничні товари, то все на-
селення сказало би: так! Поборюючи
заграничні кредити, еміграція побо-
рює не інтереси більшовиків, а ін-
тереси народу. Тим самим еміграція
зриває з народом. Мораль еміграції
у відношенні до більшовиків по-
винна бути така як мораль Кутле-
ра, що укріпив червонець не для
більшовиків а для населення.

Дискусія над викладом прибрала
подекуди нечувано скандальні фор-
ми, а при кінці в часі відповіді
Кускової на закиди опонентів при-
няла всі форми скандалу, який злі-
чувалася аж париська поліція. Кус-
кова мала між слухачами значне
ім'яго безастережних прихильників.
І саме між прихильниками та про-
тивниками йшли перепалки, що на-
кінці прийняли описані форми. В
дискусії забирає слово і Мілюков,
що формулював тактику свого рес-
публикансько-демократичного об'єд-
нання. Вона заключається в двох
точках: 1) непохитно-непересадна
революційна боротьба з раціоналі-
змом; 2) допасовування її до боротьби,
що відбувається в нутрі Росії. Мі-
люков висловив надію, що Куско-
ва признає свої логічні висновки
хибними, та прийме в цілості так-
тику респ.-дем. об'єднання. Якщо ні,
то він мусить з нею політично
розійтися, бо він не може миритися
з владою, що знищила Росію, тоб-
то більшовиками, до чого завзяває,
на його думку, Кускова.

В своєму викладі Кускова була не
весь ясною, вона багато не догово-
рювала. Але гаряча дискусія, вид-
но, подразнила її до тої міри, що
вона „відкрила душу“ у кінцевій
своїй відповіді. А тому ми наведе-
мо з неї деякі яскравіші місця в ці-
лості:

„Коли „патріот“ Адексинський — каже
Кускова — боронить окупації Вєсаро-
нського, а більшовики вимагають її
звороту, то я не можу бути в одному
ряді з Адексинським. Коли Коконцев одо-
брює компроміс Н. Кутлера, що закріплює
важливий червонець і одночасно неодо-
ленний з віддавшихся більшовикам ге-
нерала Брусилова, я не можу йти з ним.
А якщо: мій обов'язок робити спільне

діло і в пропозицію вам виражувати пам'ять
покійного Брусилова, бо він творив чорно-
ну армію, а червона армія є російською
армією. Я бачу, що будуччина Росії тве-
ряться на тих червоних ватагах. — Наша
боротьба з теперішньою владою не те,
що з боротьбою з давньою владою. Перед
нами непорочно важке завдання — пере-
творити обличчя російського народу. А
для цього потрібні глибокі культурні про-
цеси. Народ дістає свободу і право.
Німці та Чехи зумли їх взяти і зате-
мжити в російській нарід нині їх в пащу
більшовиків. І тому наша боротьба така
трудна. Кажуть: ми тут несемо прапори
а там несуть хрест! — Які прапори ви
несете? Коли ви їх показали недавно на-
родові (часі інтервенції), то ми вас
кинули сюди. Зали їх несли, провірте на-
самперед, чи це насправду російські пра-
пори ви хочете нести? — Коли в 1921 р.
нарід гинув, не можна було продумувати
над тим, з ким йти до нього з допомо-
гою. Тоді можна було йти тільки з ра-
дянською владою, а пани революціонери
тоді не квапилися, щоб її повалити. Я
й тепер шукаю революціонерів у білій
дещі зі світлом і не нахожу. Іх тут не-
має. Революція росте в Росії і там ку-
ються засоби для неї: там є і прапори.
Ось звідки береться мій клич: єди-
тесь! В Росії йде боротьба без ніякого
бажання нашої допомоги і ми йдимо лише
перешкоджаємо „зарубежними зброями“.
Місія еміграції в утворенні одного фрон-
ту з новою Росією. Забуті минуле! По-
ставити на цьому хрест. Деякі люди ка-
жуть, що, якщо спасіння Росії прийде
при допомозі раціоналізму, то вони його не
приймають. Я думаю, що еміграція не
приймає того спасіння навіть тоді, коли
воно прийде від російського народу, бо
вона хоче, щоб воно прийшло від „вождя“
(Миколи Миколаєвича!). Щоб цього
не було, я визнаю звороту увагу на те-
перішню Росію, пізнати її, жити з нею і
закінчити викупання між нею та емі-
гранською рід“.

Безперечно, що ці погляди Кус-
кової визнає велика частина росій-
ської еміграції. Те, що Кускова зма-
галася проголосити їх в найбільшо-
му осередку російської еміграції (Па-
рижі), де до того найсильніше засто-
плені „непримиримі“ монархисти, до-
казує, що в психіці великої частини
російської еміграції назріває перелом
у відношенні до раціоналізму. Серед
неї відбуваються дійсно великі пси-
хічні зміни в створенні компромісу
з теперішнім режимом у Росії.

В. М.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

**Компромісова провізорія. — у-
ступлення мін. Здєховського?**

Польська Рада мін. ухвалила на
засіданні 29. III. бюджетову прові-
зорію на квітень. Провізорія най-
шла на засіданні союму 29. III.
Після засідання ради мін. розійшли-
ся чутки, що в справі бюджету ви-
дадуть урядовий комунікат. У ко-
лах лівих, що входять у склад
уряду, зазначають у зв'язи з тим
що можливе є уступлення мін. Здє-
ховського на протязі двох най-
ближчих тижнів.

Так кризу, що тривала десять
днів, подагджено 29. III.
Вечером було засідання клубу
ППС. Прийняли до відома звіт со-
ціалістів у справі заключеного ком-
промісу. Опозиційні послі ППС.
критикували компроміс.

**Сейм відіслав буди. провізорію
до німців.**

На засіданні польського союму
29. III. почалося перше читання
проекту закону про будж. прові-
зорію на квітень. Пос. Сохацький
(ком.) критикував уряд і зголосив
внесення відкинути проект на знак
недовіри до уряду. Пос. Вижиков-
ський (Визв.) також критикував
теперішній уряд, головне еконо-
мію мін. скарбу та в імені клубу
заявив проги будж. провізорії.
Пос. Соха (Хлопс. сторон.) пред-
ложив перенести до денного по-
рядку над бюджетовою провізорією
з огляду на екон. політику й з ог-
ляду на партію, що поспирають уряд.
Предс. Дашинський заявив, що вве-
сення Сохи не дасть під голосу-
вання як суперечне з регуляційним
і що вплинуло внесення пос. Валє-
рона на відкинення провізорії. І
голосування внесення Валєрона від-
кинути і будж. провізорію відіслати
до німців.

Пайшва
газдиня
уживає тільки мила
„ПЛЕНЬ-ШІХТ“
ДЕШЕВЕ ЧЕРЕЗ СВОЮ ВИДАЙНІСТЬ

Кріза фр. уряду.

Дальша знижка франка є темою
фр. політичних кол. Кружляють у-
перті чутки, що дні уряду Бріана
почислені. Найбільші вигляди має
Еріо. Він у своїм уряді на мін.
скарбу висуває б. мін. Де Мозні.
Рівночасно говорять про Кайо як
наслідника Бріана. Кайо в своїм
уряді мав би теж бути мін. скарбу.
Ця остання концепція стрічається
головно з попертям париського
політ. світу.

Кріза рум. уряду.

Румунський король зажадав від
проводників опозиційних партій, що-
би предложили листи коаліційного
уряду. Коли коаліція була немо-
жлива, кожна партія предложить
свою лісту окремо.

Італ.-тур. союз.

Є чутки про заключення італ.-тур.
союзу. Італія зобов'язалася поспи-
рати Туреччину в справі Мосула за
уступки для італ. еміграції.

Зайняття Пекіна.

Марш. Фенг зайняв знову Пекін.
Комунікація між Пекіном і Тієнті-
ном перервана.

Біржа.

Америк. дол. 8'15 — 8'18 канад. дол.
8'00 — 8'04, чеськ. кор. 0'43'25 — 0'23'50,
лєв 0'3'12 — 0'3'33, франк фр. 0'28'25 —
0'28'75, фр. швейц. 1'50 — 1'55, англ. фунт
37'00 — 37'50.

Золото. 20 кор. 31'50 — 31'80, 20 франк.
29'20 — 29'30; 20 марк. 36'20 — 36'30; 10 руб.
39'00 — 40'00.

Срібло. Австр. кор. 0'64'20 — 0'64'25, 5 лєв.
кор. 3'40 — 3'50, флорин 1'70 — 1'75, рубль.
2'75 — 2'80, рубль дрібний сріблом 1'37
— 1'40.

Пшениця краєва з 1925 р. 36'00 — 38'00
жито галицьке з 1925 р. 24'50 — 25'50, кв.
міль галицький бров. — до —, овес
жал. 22'50 — 23'00.

Де корінь лиха?

(Школярська.)

Не дивлячися на те, що Жиди
розпорощені по цілій земській кулі
— належить сконстатувати, що не-
ма народу на світі, у якого ви хо-
ванія булоб так сутю націона-
лізм як у жидів. І опертє на традиції, як
у жидівського народу. Передусім
у Жидів нема аналіфбетів. Далі —
без огляду на те, чи є в даній мі-
сцевості яка держава чи інша
школа з такою чи іншою виклад-
ною мовою чи взагалі її нема, ко-
жна жидівська дитина обов'язана на
підставі релігійного ритуалу до 10
а найдалі до 12 року життя навчи-
тися в „хейдері“ чи дома дуже о-
своєно Обліл, відтак ріжних писань
жидівських пророків, псалмів і ін-
ших творів а окрім „студіювати“

„талмуд“, у якому перебрані і по-
дрібно унормовані відносини Жидів
у їхньому родинному і суспільному
житті. Тому не дивуватися, що сві-
тогляд, традиції і спосіб посту-
вання у всіх Жидів і всюди, чи то
в Росії, чи на Україні, чи в Поль-
щі, Німеччині, Франції, Англії, Іта-
лії, Іспанії, Румунії чи в Америці,
Африці або Азії однаковий. — А
практичні успіхи такої єдності слі-
дні на кожному кроці, починаючи від
сильних фінансових і економічних
приватних і спількових організацій,
від моральної і матеріальної допо-
моги на першій початок чи на кон-
куренцію жидівських купців і ремі-
сників, а далі зорганізованої допо-
моги жидівським приватним шко-
лам, культурним і філантропічним
інституціям — аж кінчаючи на жо-
гутній поруді цілої жидівської на-
ції світа в політичних справах, як
то було в нагоді голосних проце-
сів Бейліса, Драйфуса, а в останніх
часах Шгайгера, яка завсіді мала
позитивний успіх *). Це природний
наслідок одноцільного, пильного,
національного, опертю на тради-
ції виховання.

Бо що ж представляє собою на
пр. біблія старого завіту? — Це до-
кладна історія жидівського народу.
А пророцтва, псалми і т. п.? —
Цей прегарний і могутній поезія, яка
н. пр. в перекладі Шевченка ро-
бить і на нас глибоке, неперемо-
жне враження. А „талмуд“? — Це до-
подробний оброблений правилик
родинного, домашнього життя, це
норми взаємодієносин членів жидів-
ського колективу і цілого громадян-
ського жидівського життя між со-
бою та відносин до чужого окру-
ження. Все це разом зв'язане з ні-
чим іншим — як жидівською шко-
дою національного виховання.

На одних Зборах Кружка УПТ-ва,
якийсь бесідник підніс, що такі й
такі то, колись великі народи, ви-
гинули без сліду, бо а них не було
Рідної Школи. Цей мотів видався
мені тоді в першій хвилі за далеко-
світлий. Однак розглядаючи осно-
вніше жидівське питання, прийшов
я до переконання, що цей погляд
зовсім алушний. Я певний, що без
цєї наймогутнішої внутрішньої си-
ли, яку дає доцільне виховання в
рідному національному дусі і тра-
диції Жиди булиб на протязі двох
тисячолітть безслідно щезли з лиця
землі. Бо жидівському народові,
розпорощеному по цілій земській
кулі булоб неможливо задержати
дріб національне об'єднання, здобути
соці всіоди вартості до праці й жит-
тя і великі подвиги, якщо не булоб

* Порівняй статтю Генрика Герцлеса
п. в „Швайгер“ в часі „Швайга“ ч. 242
з 19. грудня 1925 а

кати до зміцнення солідарності держав і до проведення цих договорів у життя.

Шведський міністр закорд. справ Унден відбивав атаки консервативів, що він не лишиться вірним ананасній поміж ліній і вірності місії Швеції в Раді Ліги, а користь Польщі або Голландії. Швеція таким доказом своєї доброї волі мала на меті поладати женевську кризу. Зрештою вона стояла на становищі, що поділ місць у Раді Ліги повинен бути, крім нового члена, наділі незмінний.

Тільки польська соціалістична комісія закордонних справ у дискусії над ексపోзе мін. Скішинського, не пробувала бодий про "людське око" зазначити, що Польща при найбільшій сесії шукати засобів порозуміння з іншими для врятування льокарських договорів. Усі інші однолітці заклали, що Польща мусить домагатись поступового місця в Раді Ліги, яке їй належить. Бразилія є також такою думкою. Гіє є виключено, що число кандидатів на цей конкурс "великих держав" до осені ще збільшиться.

Німеччина в комісії над організацією Ліги.

Німецьке міністерство закордонних справ одержало телеграфічне повідомлення від секретаріату Ліги Націй, щоби призначила свого делегата, який миг би взяти участь у працях комісії над статутом Ліги чен 10-го мая. Головною метою цієї комісії буде підготувати з юридичного боку питання про скількість членів у Раді Ліги Націй і проведати їх вибору. Вона не має такого характеру як комісія для розроблення, що працює під знаком Ліги Націй, а є комітетом, який має зайнятися самою Лігою Націй, деким її основами і організації. Тому й виникли сумніви, чи німецький делегат взагалі може брати в ній участь. А проте запрошення вислали до німецького уряду вказувало би, що в Лізі Націй уважають уже вступ Німеччини до Ради Ліги порешенням, тільки справою формальності.

ПІКЕР ANTIQUE БАЧЕВСЬКОГО

З боевої політики фашизму.

Чужинна преса передала одночасно кілька ріжних звісток про нові проєкти діяльності уряду Муссоліні. Англіїці затрівожені чутками, що Муссоліні виступав як фінансовий агент Туреччини, щоби Франція відступила Туреччині мандат над Сирією в заміну на господарські уступки. Порозуміння Франції, Італії та Туреччини мало би паралізувати плани Англії супроти Іраку, Транс-Йорданії та Палестини.

З нагоди семих роковин оснування фашизму Муссоліні видав маніфест, де зазначав, що останки його політичних ворогів будуть знищені, а ідеал фашизму буде здійснений усіма засобами та проти всякого опору. Італійська преса у зв'язку з відомістю про намірену димісію головного секретаря фашистської партії Фаріначі (оборонця війни) під час у процесі Матеотті) подає до відомо, що Муссоліні одночасно з цією димісією проголосить нову програму праці фашизму. Ця програма є потрібна тому, що після повного розколу опозиційних партій фашизм мусить звернути свої сили в инші напрямку.

Абд-ель-Крім пригрозив.

За які три тижні погода в Марокко дозволила Французам і Рифенцям почати знову воєнні операції. Тому появившись шораз частіші звістки про переговори з метою замирення. Французька офіційна преса стала сь підтверджати настрій між суспільністю, що такого замирення нелегко добитись. У французькій парламенті почуваться зростаюче схвильовання: чи треба буде далі вести війну. Озережність супроти повторюваних мирних пропозицій ріжними агентами Абд-ель-Кріма є подиктована браком інформації, наскільки Абд-ель-Крім

є в критичній ситуації. Він веде величезне листування двохого роду: в одних листах звертається до мирних почувань Європейців, а в інших підбурює мароканські племена до дальшої війни. Родя цих племен є рішачою для дальших успіхів війни; піддержуючи або покидаючи Абд-ель-Кріма, вони переважують виграшу в один чи другий бік.

Серед російської еміграції.

Погляди Кускової на СРСР і еміграцію.

Відома російська публіцистка-емігрантка Е. Д. Кускова вийшла в П'явкі 16. березня величезний виступ на тему "Свляги в Росії і еміграції". Для 21. березня відбулася дискусія над тим рефератом. З приводу самого виступу і дискусії розвинулася обширна дискусія на сторінках російської емігрантської преси уміркованих-демократичних напрямків. Сам виступ перекладений дуже докладно разом з дискусією в парижському органі Мілюкова "Пост'їлія Новості". Кускова належить сама до емігрантської групи республікансько-демократичного об'єднання, що на його чолі стоїть Мілюков, хоч вона не зорсім погоджується з тактикою того об'єднання. Висловлені Кусковою думки та погляди гідні того, щоби з ними познайомити наших читачів.

Тенденцією виступу Кускової було те, щоби причислити до успішних процесів "засидування рола горожанської війни", очевидно, між російською еміграцією і Росією. Вона кидає гасло вичування еміграцією теперішньої Росії, яка вже не така, як була колись, яка цілковито змінилася. Вправді емігрантська преса знайомить еміграцію до деякої міри з подіями в Росії, але вона цілковито не знайомить нікого з назріваними там величезними соціальними процесами. Ця преса зазвичайно упереджена до всякого більшовицького, стало перекопче дійсно та цинні досягнення радянського життя. Замість серйозно студіювати сучасну Росію та аналізувати з нею світ, еміграція засилює чужизні нікому неперізнаних мемораудумами.

А в Росії довершуються титаном "величезні зливи". Перш за все є там начувано сильна війна, якою можуть бути задоволені полюбители сильної війни. Коли в часі твору серед емігрантської колували відомості про те — каже Кускова — що більшовики зачубили якогось архимандрита і зробили з нього котлету давали їм монахи їсти. Ясно, що це було вигукую. Але не те важне, що архимандрита не їли, а важне те, що були їм, як би їм наказали це більшовики. Така була історія владі, з якою не може зрівняти ніякий фашизм і ніякий період нашої історії. У більшовиків на кожній тоці, навіть на найнижчих постах була якась чортівська воля до влади. Тільки ця воля до деякої міри обмежена під впливом багатьох стійких процесів у масах. До них належать політичні, економічні, релігійні і інші процеси. Вухаринський ключ "каталізатор", змінений Катінінський ключ "осереднятигель", був випалено життєвою konieczністю. З Росії постає новий соціальний устрій, що втягорує нову соціальну верству (і не одну), яку не все можна відріжнити від правлячих класів. Хтось там приймає комуністичну маску та оманує Росію під тою маскою. Словам у Росії відбувається "скажена" революція. Дехто каже, що це еволюція владі. Кускова твердить, що це еволюція на владі, а Росії.

Та все те відбувається там стихійно, несподівано. Свідоміх політичних процесів у Росії нема. А більшовицьку владу обирають не свідомі, а виключно стихійні процеси. Свідомі процеси відбуваються там виключно тільки в комуністичній партії.

Еміграція попала в якусь невизначену, неоправдану гордість. Вона вважає, що виключно вона зберігає честь і достоїнство Росії. За неї стидно, що вона собі присвоїла ту честь і достоїнство та позбавила відбрати їх від усього російського народу. Вся еміграція є покороною стороною, а тому й дивогляддя її гордість і зарозумілість. Гордість треба відкинути, треба злізти з неї до Росії, треба віддатися в несе не покищо обличчя тієї Росії, що тво-

Лист з села.

(Продовження.)

Наші кооперативи є в починах свого розвитку. Вони є тільки добіжками, анемічними посередниками між міським і то чужинним продуцентом і сільським консументом. Очевидно, є це їх початковий, примітивне завдання. Головним завданням кооперативного руху є стати центром економічного життя нашого населення, мої о політичній посередником нашої продукції і консумції, збувати всі продукти нашого села і відправляти в сільську гущу всі продукти нашої місця. Вкінці завданням кооперативу є вилізувати чужинний гравець, що найменше примітивний, створити свої кооперативно-промислові підприємства, тільки тоді наше співвладство стане на міцних могах, тільки тоді захопить ольхисть нашого оборотного капіталу, тільки тоді зможе ним користуватися і мати з нього користь.

Пригадую собі терпку дискусію яка розвинулася була в своїм часі, на сторінках "Сіла" з приводу статті п. М. Кузьмина про організацію збуту збіжжя. На жаль, і досі та справа наладжена слабо, а радше зовсім не наладжена. Те саме торкається всіх інших продуктів села.

Декий крок вперед зроблено в напрямі заспокоєння села власними виробами найкочинішої потреби. М'ясо вже свої факоричні насти і м'яса. Але — на жаль — не маємо ми одної перетворити сільських продуктів. Не маємо сушарів овочів, консерваторів на маринади, ово-

чеві вина і т. н. Безліч овочів марнується в селах віддалених від міст, овочі не мають майже ніякої вартості, а тимчасом ані не зорганізовано експорту овочів, ані не створено їх перетворень. Так само досі не маємо кооперативних млинів. А прешнь одна "Народна Горюла" скільки лише мукі продає річно. Чи конечно збіжжя, головний продукт нашого селянства, мусить за безцін переїти через руки цілого ланцюха спекулянтів, щоби опісля з 20 проц. добавкою вернутися у форми мукі до тогож таки селянина? Огже не лише збуг, але й переміт та перетар сільських продуктів не є в нас налажені. Не говорю вже про те, що поширення фабрики мила та створення фабрики свачок та сирників — це одні з перших завдань нашого співвладства. При тому не слід покладати і думки, видангнані і на віт в підготованих закладах реалізованою перед війною о. прал. Г. зовнаровським про створення цукроварни. Та це все пісні дальшої будуччини. Зазначую при тому, що мої замітки не є звернені на адресу наших кооператорів, які без сумніву краще від мене визнаються в цілях і завданнях кооперативу та звертають всі свої зусилля в напрямку їх здійснення, тільки на адресу ширшого загалу, який — заляканий щоденним турботами — не має відвоювати перспективу в діяльності кооперативу.

Ще на одну справу бажав би я звернути увагу наших кооператорів, в яких селах над дискусією стінує до 300 тисячів збіжжя. Ця збіжжя дає нас величезна вартість, це овочі, що мають від-

пів до 2 морги ґрунту і ткацтвами допомагають собі в злиденному прожитку. А є вони гарні ткачі. Коли всі ті вартості об'єднати, коли поширити там управу льону й конопель, колиб наладити експорт, то можнаб довести до гарних вислідів і дати населенню гарний заробіток. Гля спосібом бажав би я звернути увагу наших кооперативів на конечність давання домашнього промислу в співвладстві в рамках.

Не беруся вказувати на інші завдання нашої кооперативу. Я зверну увагу тільки на те, що мені кинулося у віт підчас поїзду на село. Розвести дискусію на порушення теми, виснажити становище до них нашої кооперативу, зробити відповіди висловки та агідно з ними напрямками систематичну працю, це вже не моє завдання. Сподіюся, що порушені питання наладує майбутнє в колах — як значино говориться — кооперативних чинників.

Однак на перелоні здійснення всіх тих завдань нашого співвладства стігуть не досгача капіталів і не досгача людів. Ці торкаються цієї останньої не досгачи, то можна ще вдержати. Оже тепер маємо незалежні ради досвідчених кооператорів. За те важна справа з капіталами. Тут перелоні прего неможливо позорити. А асагаки в кожній безвідвідності треба шукати виходу і треба конечно найти його. Наша кооперативна справа на грошів суціль, не має оборотного капіталу, вся вилізна з неї збугується. І тільки збугується он грошів робити доволі корисніші наші кооперативні справи. Десь роз-

гін, ініціатива і т. н. на ніщо не здалася, коли нема оборотного капіталу. Треба його здобути, але як і від кого? І тут знову мусимо апелювати до власних сил, мусимо спиратися на них. Ми є могутні — числом. Сім мільонів — цеж сила і велич. Колиб кожний член української нації річно зложив у фондів кооперативу лише і (одні) зол, то ми розпорядилиб річно сімома мільонами золотих. А з таким капіталом можна щось вчинити. В тому напрямі слід розвинути пропаганду в читальні, в ачках, в аборах, в школах, в церкві в кооперативі. Треба видати відповідні легючки, тоакти що справу поспино в популярній пресі, вказувати на неї при кожній нагоді. Мусимо збудувати віру в нас самих і нагнати волю в тому напрямку. Тут нема нічого неможливого. Слід поширювати досі вузький гурт членів кооперативів, слід змусити до того, щоби кооператива вважали в одну лаву з усім загальним, слід поспино лизувати на загальну і погрозити озорогого капіталу. Правда, сьогодні в нас країна посуха на "капіталі взагалі", а на солі зокрема. Означе колиб при кожній нагоді звертати увагу на значні операції (всілякі, християнські), то це гасло мусилоб нагнати відомі. Нехай би кожна хата в селі віддала до обороту у фондів кооперативу одні лише пажина, то вже збереглась величезна сума за рік.

Остання ми повинні розпочати заходи щодо здобуття дешового, а гли савий реалізації і гурткого кредиту у наших американських землях, та це вже не підходить під мою тему. (Продовження статті)